

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

Ni bons ni dolents, ni vencedors ni vençuts

Ara que tots plegats som protagonistes d'una decisiva batalla democràtica que està produint una inflamada dialèctica de bons i dolents, i que malauradament donarà com a resultat vencedors i vençuts, és oportuna la lectura de la novel·la d'Aurora Bertrana *Tres presoners*, recuperada de nou pel Club Editor (la primera edició és del 1957 i la segona del 2006), aquest cop amb un interessant postfaci de Marta Pasqual, ben situat al final del volum perquè conté espòilers.

La intrèpida i aventurera Aurora Bertrana (1892-1974), que de jove havia marxat a Suïssa i després a Tahití –en part per allunyar-se de la incomprensió del seu pare, el també escriptor Prudenci Bertrana–, amb la guerra i l'exili va patir un sotrac personal i moral, especialment després de la seva estada el 1945 com a voluntària en un poblet francès al peu dels Vosges, Ètobon, per ajudar a reconstruir-lo. Al llogaret rural només hi quedaven dones i nens, tots els homes havien mort, la gran majoria com a maquis afusellats pels nazis. És aquesta experiència la que va donar peu a Bertrana a escriure, entre altres textos, *Tres presoners*, tres nazis forçats a fer la feina dels homes absents.

De la difícil convivència entre les dones –només ha sobreviscut un home vell, que fa d'alcalde– i els soldats alemanys, a partir de la idea trasbalsadora de "l'enemic bo" en surt un relat d'una gran penetració moral i psicològica, on la divisió no

VIQUIPÈDIA (ÈTOBON)

A 'TRES PRESONERS', AURORA BERTRANA ESCRIU A PARTIR DE LA IDEA TRASBALSADORA DE "L'ENEMIC BO"

és entre vencedors i vençuts, entre víctimes i botxins, sinó entre els que odien i els que perdonen. La bondat no és patrimoni dels guanyadors. La solitud i la desesperança els agermana a tots. Els silencis, tensos i dramàtics, couen com una ferida oberta. I a la paraula, és a dir a la humanitat, li costa obrir-se pas.

Un tast, només un tast, perquè copen la batalla interior en què viuen els vilatans: "El que costa comprendre –digué amb veu vibrant i

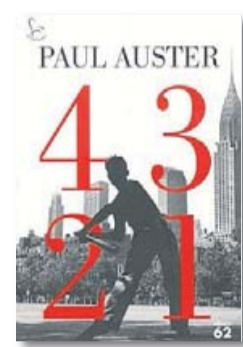
rancuniosa– és que tu que prediques l'odi a l'enemic enlairant-lo a la categoria de sentiment noble i sagrat, em retreguis els maltractes, perfectament merescuts per altra banda, que uso jo amb aquest maleït presoner, un dels objectes del teu odi, suposo".

A força de clarobscur, el llibre d'Aurora Bertrana conté molta veritat, per això et deixa pensarós, capficat. És com un paisatge després de la batalla, desolat, i tanmateix terriblement bell. Perquè la vida, imperativa, segueix, i de les cendres, miraculosament, torna a brotar un bri d'esperança. Enmig del silenci dels camps, debatent-se entre el bé i el mal, bateguen els cors, els cors i les ànimes en els quals penetra la sensibilitat de l'autora. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIO

[1] 4 3 2 1
PAUL AUSTER
Edicions 62
896 pàgines, 23,90 € **2/4**

[2] Una columna de foc
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
944 pàgines, 24,90 € **1/2**

[3] La casa de la frontera
RAFAEL VALLBONA
Edicions 62
304 pàgines, 20,50 € **4/4**

[4] L'home que perseguia la seva ombra
DAVID LAGERCRANTZ Columna
416 pàgines, 22,50 € **3/3**

[5] Això no és Amèrica
JORDI PUNTÍ
Empúries
230 pàgines, 17 € **6/3**

NO-FICCIO

[1] La vida que aprenc
CARLES CAPDEVILA
Arcàdia
224 pàgines, 16 € **1/26**

[2] Els catalans als camps nazis
MONTSERRAT ROIG Edicions 62
944 pàgines, 23,90 € **2/2**

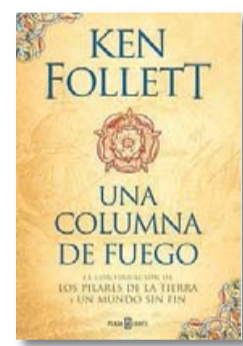
[3] Sabotatge contra Franco
JOAN SAFONT Angle
304 pàgines, 18,90 € **-/3**

[4] Sàpiens
YUVAL NOAH HARARI
Edicions 62
608 pàgines, 19,90 € **8/67**

[5] La màgia de l'ordre
MARIE KONDO
Ara Llibres
208 pàgines, 14,90 € **5/100**

CASTELLÀ

FICCIO

[1] Una columna de fuego
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
944 pàgines, 22,90 € **1/2**

[2] Los pacientes del doctor García
ALMUDENA GRANDES Tusquets
768 pàgines, 22,90 € **2/3**

[3] El hombre que perseguía su sombra
DAVID LAGERCRANTZ Destino
608 pàgines, 22,50 € **5/3**

[4] Patria
FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines, 22,90 € **6/55**

[5] 4 3 2 1
PAUL AUSTER
Seix Barral
960 pàgines, 23,90 € **3/4**

NO-FICCIO

[1] Cree en ti
RUT NIEVES
Planeta
256 pàgines, 20,90 € **1/4**

[2] Escucha, Cataluña...
JOSEP BORRELL / FRANCESC DE CARRERAS Península
212 pàgines, 16,90 € **2/3**

[3] Ser feliz no es gratis...
TAMARA GORRO
MR Ediciones
200 pàgines, 14,15 € **2/20**

[4] El poder del ahora
ECKHART TOLLE
Gaia
220 pàgines, 9,50 € **5/424**

[5] La magia del orden
MARIE KONDO
Aguilar
200 pàgines, 14,15 € **2/20**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

El valencià ens enriqueix i el 'valenyol' ens dilueix

El fitxatge de Núria Roca per TV3 ha suscitat tota mena de crítiques en què s'han barrejat opinions polítiques de la presentadora valenciana amb alguns continguts del seu interromput programa, *A tota pantalla*. També s'ha parlat, encara que poc, del seu català. Bona part de l'audiència de TV3 no té clar si el que li semblen clars castellanismes són valencianismes. Si es pot "llavar un calcetí" amb l'aval de l'IEC i l'AVL, ¿podem estar segurs que no siguin bones moltes altres formes que aquí serien barbarismes?

¿Ens hem de quedar impàvids quan Roca s'assusta o diu que unes imatges *tenen mala pota* o *tira de menys* algú o troba que un got de llet *olora molt fort* o té clar el que *no hi ha que fer* o *se li cau* la petaca o les coses *li donen ràbia*? De cap manera.

Totes aquestes formes –per vives que siguin al carrer– són casos clars d'interferència també en valencià, i a un bon professional de la llengua que presenta un espai en un mitjà públic se li hauria d'exigir que aprengui a substituir-les pels seus equivalents correctes.

El valencià té excel·lents diccionaris i gramàtiques amb aval acadèmic que vetllen per la genuïnitat del seu estàndard. I és tan evident que un bon valencià enriqueix TV3 com que el *valenyol* –igual que el *catanyol*–

EL PREU QUE PAGA TV3 PER LIDERAR NO POT SER LA COLONITZACIÓ CULTURAL I LINGÜÍSTICA

hi sembla el desconcert, degrada la llengua i soscava l'autoestima dels parlants.

I no parlo només de lèxic. La perífrasi *anar a + infinitiu* que expressa futur immediat amb un present d'indicatiu –el típic "ara anem a connectar amb X"– és igual de condemnable si la diu Núria Roca que si la diu qualsevol altre professional de TV3. I el fet que ella la utilitzi constantment fa pensar que ningú li adverteix que l'hauria d'evitar. Com si el seu prestigi com a comunicadora li estalviés haver de dominar la llengua amb què comunica.

A la direcció de TV3 li pot semblar que per fer tertúlies sobre Belén Esteban no cal filar tan prim, però molts espectadors consideren que el preu per liderar no pot ser mai la colonització cultural i lingüística. ♦♦